

Inhoud

Voorwoord.....	9
Verkort geciteerde literatuur.....	11
Gebruikte afkortingen.....	13
Hoofdstuk 25. De honorering van de adviseur.....	17
522. Inleiding.....	17
523. Vervallen.....	17
A. <i>Algemene vraagstukken betreffende de honorering.....</i>	<i>17</i>
524. In beginsel moet worden gehonoreerd.....	17
525. No cure, no pay?.....	24
526. Al dan niet recht op honorarium, of slechts op een gedeelte daarvan.....	30
527. Gebondenheid aan einddeclaratie, toezeggingen en suggesties, meerwerk.....	33
528. Late indiening van de declaratie. Verjaring.....	40
529. Drie methoden van honorering en algemene financiële bepalingen.	43
B. <i>Honorering op grondslag van de bouwkosten volgens de algemene voorwaarden.....</i>	<i>49</i>
530. Algemene bepalingen.....	49
531. Verdeling van het honorarium over de fasen van de opdracht.....	56
532. Bijzondere gevallen en daarop betrekking hebbende jurisprudentie.	62
533. Kleinere werken.....	62
534. Herhaling van eerder ontwerp.....	63
535. Verbouwing.....	64
536. Verbetering of groot-onderhoud van sociale woningbouw.....	69
537. Opdracht aan meer aannemers.....	69
538. Aannemer bij ontwerp en voorbereiding betrokken.....	70
539. Regie.....	70
540. Vervallen.....	71
541. Opdracht aan meer architecten.....	71
542. Varianten op het ontwerp.....	71
543. Diverse bijzondere gevallen.....	72
544. Vervallen.....	75
545. Vervallen.....	75
545a. Vervallen.....	75

C.	<i>Honorering op grondslag bestede tijd of door vast bedrag volgens de algemene voorwaarden.....</i>	75
546.	Algemene bepalingen honorering op grondslag bestede tijd.....	75
547.	Vast bedrag.....	79
548.	Projectcoördinatie.....	82
549.	Teamverband.....	82
550.	Vooronderzoek, volledig bouwprogramma, programma van eisen....	82
551.	Algehele advisering bouwproject.....	83
552.	Ingrijpende wijzigingen in verrichte werkzaamheden.....	83
553.	Diverse werkzaamheden.....	88
D.	<i>Vergoeding van kosten volgens de algemene voorwaarden.....</i>	89
554.	Algemene bepalingen.....	90
555.	Werktekeningen.....	91
556.	Vervallen.....	91
557.	Toezichthoudend personeel.....	91
558.	Adviseurs.....	94
559.	Diverse kosten.....	97
E.	<i>De declaratie van de adviseur volgens de adviseursvoorwaarden.....</i>	98
560.	Het indienen van de declaratie.....	98
561.	Bewijs van de juistheid van de declaratie.....	99
562.	BTW.....	100
563.	Verschuldigheid van het honorarium.....	101
564.	Rente bij te late betaling.....	104
565.	Invorderingskosten.....	106
Hoofdstuk 26.	Honorarium en bouwkosten.....	109
566.	Verband tussen honorarium en bouwkosten.....	109
567.	Vervallen.....	109
568.	De regeling in de algemene voorwaarden.....	109
569.	Bewijs van de hoogte van de bouwkosten.....	113
570.	Bouwkosten van een uitgevoerd werk.....	114
571.	Bouwkosten niet uitgevoerd werk.....	116
572.	Uitvoering in eigen beheer.....	116
573.	Vaste verbondenheid of bestemming.....	117
574.	Kosten van technische installaties.....	118
574a.	Vloerbedekking.....	120
575.	Diverse posten.....	120
	Bijlagen.....	123

INHOUD

Jurisprudentieregister.....	131
Trefwoordenregister.....	135

Voorwoord

In dit deel komt de honorering van de architect aan de orde. Aan dit onderwerp zijn – anders dan men op het eerste gezicht zou menen – zo veel juridische aspecten verbonden dat het in deze serie een plaats moet krijgen.

Evenals in deel 9 is ook in het onderhavige deel bij de behandeling van het architectenrecht uitgegaan van de nieuwe SR 1988.

Dit deel is in nauwe samenwerking met mevrouw mr. A.A.M. Evers, juridisch medewerkster bij de BNA, tot stand gekomen.

Het volgende deel zal zijn gewijd aan de andere vraagstukken met betrekking tot het architectenrecht, zoals de voortijdige beëindiging van de overeenkomst en het auteursrecht van de architect.

Wassenaar, november 1988
M.A. van Wijngaarden

Voorwoord bij de zesde druk

De belangrijkste wijziging in deze druk is de toevoeging van nieuwe jurisprudentie verschenen sinds de laatste druk.

De auteur houdt zich aanbevolen om geattendeerd te worden op jurisprudentie en eventuele fouten.

's-Gravenhage, september 2014
M.A.B. Chao-Duivis

Aanwijzingen bij het gebruik van deze serie

Waar in deze Serie Bouw- en Aanbestedingsrecht bij uitspraken van de Raad van Arbitrage voor de Bouw wordt vermeld 'niet gepubliceerd', wordt bedoeld dat deze uitspraken niet zijn gepubliceerd in een van de gebruikelijke tijdschriften, zoals *Tijdschrift voor Bouwrecht*, *Bouwrecht*, *Tijdschrift Aanbestedingsrecht* of *Tijdschrift voor Arbitrage*.

Op de website van de Raad van Arbitrage, www.raadvanarbitrage.nl, zijn alle uitspraken teruggaand tot 1992 te raadplegen. Tevens worden nieuwe uitspraken aldaar gepubliceerd. Voor uitspraken van de overheidsrechter wordt verwezen naar

www.rechtspraak.nl, waar het overgrote deel van de uitspraken van de overheidsrechter sinds 1999 wordt gepubliceerd.

De uitspraken die in dit boek zijn verwerkt, zijn letterlijke citaten. Schrijver dezes heeft zich de vrijheid veroorloofd een enkele keer, wanneer er sprake is van een hinderlijke typfout, deze te verbeteren. Dat is gedaan zonder opneming van een zin in de trant van: '[bedoeld zal zijn ..., MC]'. Dit zou storend werken.

Een woord dat door de auteur uit de uitspraak is verwijderd, omdat het niet op de juiste plaats stond, twee keer is geplaatst of ten onrechte is opgenomen, is tussen vierkante haken geplaatst. Een woord dat niet in de uitspraak stond en dat door de auteur is opgenomen, is ook tussen vierkante haken geplaatst, met de volgende toevoeging: [..., MC].

De vindplaatsen van de uitspraken zijn vermeld, waardoor de weergave van de uitspraken te allen tijde is te controleren. Waar gebruik is gemaakt van een uitspraak die niet gepubliceerd is, zijn geen typfouten hersteld.

25. De honorering van de adviseur

522. Inleiding

In dit hoofdstuk vindt een bespreking plaats van de honorering van de architect aan de hand van de DNR 2011 (2005), de SR 1997 en de RVOI. Jurisprudentie die niet makkelijk in een van de volgende nummers is te plaatsen, is hieronder opgenomen.

Jurisprudentie in het algemeen van belang

In de volgende uitspraak wordt naar de Haviltex-uitlegmethode (HR 13 maart 1981, NJ 1981, 635) verwezen:

RvA 7 november 2013, nr. 71.823:

32. Wel stelt de adviseur terecht dat de vraag hoe in een schriftelijk contract de verhouding van partijen is geregeld en of dit contract een leemte laat die moet worden aangevuld, niet kan worden beantwoord op grond van alleen maar een zuiver taalkundige uitleg van de bepalingen van dat contract. Voor de beantwoording van die vraag komt het immers aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan deze bepalingen mochten toekennen en op hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.

33. De adviseur heeft echter niet aannemelijk gemaakt dat partijen een (van de op zichzelf duidelijke tekst van de overeenkomst) afwijkende honorarium-grondslag zijn overeengekomen, ook niet met de door de adviseur overgelegde verklaring van G. (productie 1 bij memorie van grieven).

523. Vervallen

A. Algemene vraagstukken betreffende de honorering

524. In beginsel moet worden gehonoreerd

In de DNR 2011 (2005) wordt omtrent de betaling o.a. bepaald:

Artikel 56

1. De opdrachtgever betaalt de advieskosten op de declaratie van de adviseur. Opdrachtgever en adviseur komen bij de opdracht een betalingsschema in termijnen overeen. De adviseur declareert de advieskosten volgens het overeengekomen betalings-schema of, bij gebreke daarvan, in maandelijks termijnen naar rato van de voortgang van de werkzaamheden.